

Uchwała Nr XLI/400/06
Rady Miejskiej w Trzebiatowie
z dnia 26 stycznia 2006r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na 2006 rok

Na podstawie: art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, Nr 167, poz. 1372; z 2003 r. Nr 80, poz. 719 i Nr 122, poz. 1143; z 2004 r. Nr 29 poz. 257, Nr 99, poz. 1001, Nr 152, poz. 1597, Nr 273, poz. 2703; z 2005 r. Nr 23, poz. 186, Nr 132, poz. 1110, Nr 155, poz. 1298 i Nr 179, poz. 1485) Rada Miejska w Trzebiatowie uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2006, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy w Trzebiatowie.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2006 r.

Przewodniczący Rady

Sławomir Pawlak

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
na 2006 rok

Wprowadzenie	2

Rozdział I

Diagnoza stanu problemów alkoholowych oraz zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w Gminie Trzebiatów	3

Rozdział II

Podstawowe cele Programu, sposoby realizacji oraz wskaźniki osiągnięcia celów	9

Rozdział III

Zadania własne Gminy	14

Rozdział IV

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trzebiatowie	17

Rozdział V

Postanowienia końcowe.....	19

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trzebiatowie na 2006 rok określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z nadużywania alkoholu. Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności do alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program jest kontynuacją zadań realizowanych w 2005 roku i latach poprzednich. Jego realizacja wymaga budowania lokalnej koalicji wspierającej i organizującej działania różnych instytucji i organizacji, a także osób fizycznych zajmujących się problematyką alkoholową. Ważnym kierunkiem polityki władz gminy jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszanie rozmiarów aktualnie istniejących oraz zwiększenie zasobów radzenia sobie z tymi problemami. Zmniejszanie występowania problemów alkoholowych wymaga strategii zapobiegania (koncentrującej się na osobach, które jeszcze nie piją, ale znajdują się w grupie ryzyka rozwoju problemów alkoholowych) i strategii interwencji (mającej na celu zachęcenie do leczenia lub zmiany sposobu życia tych, którzy piją dużo, często lub w warunkach, które zagrażają zdrowiu, życiu lub mieniu).

Program, podobnie jak latach ubiegłych, realizowany jest w oparciu o cztery podstawowe zasady, których treść i zakres odpowiada potrzebom i możliwościom miasta i gminy:

- 1) globalność – co oznacza, iż Program dotyczy wielu grup społecznych w gminie;
- 2) dynamiczność – co oznacza, iż oparty jest na elastyczności doborów celów dla poszczególnych grup adresatów, nie stanowi zbioru „sztywnych zasad”, lecz stawia na inwencję twórczą i inicjatywę realizatorów programu;
- 3) terminowość – Program planowany jest na określony czas realizacji;
- 4) terytorialność – Program dotyczy ściśle określonego obszaru.

Konstrukcja merytoryczna niniejszego dokumentu jest oparta na przeprowadzonej w 2005 roku *Diagnozie Problemów Społecznych dla miasta i gminy Trzebiatów*, stąd wyznaczone do realizacji działania są adekwatne do potrzeb mieszkańców i warunków lokalnej rzeczywistości.

ROZDZIAŁ I
DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH PROWADZENIE
DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ
W GMINIE TRZEBIATÓW

Realizacja celów związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego zdiagnozowania tychże problemów w skali naszej gminy. Przeprowadzenie badań monitoringowych oraz opracowanie mapy problemów społecznych, w tym także problemów alkoholowych w gminie Trzebiatów zostało zlecone profesjonalnej jednostce badawczej, która sporządziła prezentowany niżej dokument na podstawie dokonanej analizy danych udostępnionych przez poszczególne instytucje oraz badań ankietowych realizowanych w szkołach i sondy ulicznej z udziałem mieszkańców Trzebiatowa. Badania przeprowadzono w miesiącach wrzesień -październik br.

I. ALKOHOL W ŻYCIU DOROSŁYCH POLAKÓW

Miasto i gmina Trzebiatów liczy 17 656 mieszkańców, z czego 88,3% to osoby w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. W naszej gminie wiodącym problemem społecznym jest bezrobocie, które od wielu lat utrzymuje się na wysokim poziomie (stopa bezrobocia dla powiatu gryfickiego na 2005 rok wynosi 34,2%). Aż 77% mieszkańców uważa, że bezrobocie jest najważniejszym problemem społecznym. Zarówno wśród przyczyn, jak i skutków bezrobocia wskazuje się na alkoholizm.

Skala problemów alkoholowych zależy w znacznej mierze od postaw społeczeństwa wobec alkoholu, wiedzy na temat zagrożeń wynikających z picia, a także wielkości spożycia napojów alkoholowych.

➤ Jak mieszkańcy miasta spostrzegają skalę problemów alkoholowych?

- a) Alkoholizm zajmuje trzecie miejsce w hierarchii problemów społecznych. Wymienia go 41% badanych. Dodając do tego narkomanię (4 miejsce – 33% wskazań), uzyskamy pełny obraz zagrożenia uzależnieniami widziany oczyma dorosłych mieszkańców Trzebiatowa.

Młodzież widzi to jeszcze ostrzej: narkomania jest na drugim miejscu (45%), a alkoholizm na trzecim (38%).

- b) Ponad połowa ankietowanych uważa, że osoby pijące alkohol w ich okolicy stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa.

➤ **Czego mieszkańcy miasta oczekują od swoich przedstawicieli w samorządzie?**

- a) 81% badanych oczekuje na poziomie lokalnym działań służących ograniczeniu skali problemów alkoholowych. W tym kryje się między innymi odpowiedź na pytanie, po co potrzebny jest rzetelny gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- b) Zdecydowana większość badanych chce utrzymania a nawet podwyższenia do 21 lat wieku legalnego nabycia napojów alkoholowych. Za tą drugą opcją opowiada się 61% dorosłych i 19% uczniów. Oczywiście związane z tym decyzje podejmowane są na innym szczeblu, jednak powyższe fakty pokazują, że w Trzebiatowie istnieje dobra atmosfera do realizacji lokalnych działań profilaktycznych i terapeutycznych.
- c) Ponad połowa badanych uważa, że sprzedawcy napojów alkoholowych powinny odprowadzać do kasy gminy pieniądze na finansowanie zapobiegania alkoholizmowi, nawet przez to alkohole byłyby nieco droższe.

➤ **Jak przedstawia się skala problemów alkoholowych w Trzebiatowie?**

- a) Według danych szacunkowych opartych na wskaźnikach wypracowanych przez PARPA co szósty mieszkaniec gminy uwikłany jest w jakiś sposób (osobiście, lub przez członków rodziny) w problem alkoholowy, bowiem:
- 350-500 osób uzależnionych od alkoholu,
  - 650-850 osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych,
  - 650-850 dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych,
  - 850-1200 osób pijących szkodliwie, ale nie uzależnionych,
  - 900-1150 ofiar przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

➤ **Dynamika problemów alkoholowych. Pozytywne i negatywne zmiany.**

- a) Część mieszkańców Trzebiatowa (26%) uważa, że widok osób pijanych na ulicach jest rzadszy niż dawniej. Wielu z nich dostrzega także zmniejszanie się liczby spraw załatwianych przez alkohol (51%) czy też przypadków niekontrolowania zachowań alkoholowych na imprezach (41%).

- b) Część badanych dostrzega wzrost liczby przypadków odmawiania picia (21%), zwiększenie akceptacji dla postaw abstynenckich (34%) a także wzrastającą popularność uroczystości bezalkoholowych (19%).
- c) Ponad połowa badanych mieszkańców coraz częściej styka się z osobami, które zostały abstynentami lub przynajmniej piją w sposób mniej destrukcyjny niż dawniej.
- d) Zdecydowanie zmniejsza się picie alkoholu w pracy i tolerancja kadry kierowniczej dla takich zachowań.
- e) Zmieniają się preferencje alkoholowe. Napoje spirytusowe są zastępowane napojami o niskiej zawartości alkoholu.
- f) 2/3 badanych wiedziałoby gdzie szukać pomocy, gdyby ktoś z ich bliskich miał problemy z alkoholem.
- g) Wzrasta także zaufanie do działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych. 2/3 badanych wierzy w skuteczność leczenia odwykowego.

➤ **Jaką rolę w animacji tych wszystkich pozytywnych zmian mają działania lokalne?**

Zdaniem badanych mieszkańców Trzebiatowa – bardzo dużą. Docenia to więcej niż co trzecia z osób badanych.

II. ALKOHOL A MŁODZIEŻ

Wielkość spożycia alkoholu przez młodych ludzi determinuje w przyszłości ogólny stan zdrowia społeczeństwa. Alkohol zaburza zdolność uczenia się – w związku z czym zbyt wczesne rozpoczynanie picia staje się bardzo często przyczyną trudności i niepowodzeń w nauce. Wywołując w sposób sztuczny stany emocjonalne alkohol powoduje hamowanie rozwoju emocjonalnego i opóźnienie dojrzewania nastolatków.

Picie alkoholu przez młodych ludzi powoduje także bezpośrednie szkody indywidualne i społeczne. Jest ono przyczyną ryzykownych zachowań. Jak pokazują dane statystyczne, wzrasta liczba nieletnich sprawców a także nieletnich ofiar przestępstw. W związku ze słabo ukształtowaną strukturą układu nerwowego młodzi ludzie cechują się słabszą tolerancją na alkohol. Powoduje to, iż nawet niewielkie dawki mogą wywołać niekontrolowane zachowania. Szybsza jest także droga do uzależnienia się. Jak twierdzą eksperci, alkohol jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa u osób w wieku 15-21 lat, znacznie przewyższając pod tym względem szkody związane z narkotykami.

Podstawą diagnozy zachowań związanych z alkoholem i problemów alkoholowych wśród młodzieży są badania ankietowe przeprowadzone wśród młodzieży ze szkół gminie Trzebiatów.

Badaniem objęto 236 uczniów, w następujących przedziałach wiekowych:

- klasy VI szkół podstawowych
- klasy III gimnazjalne
- klasy II szkół pogimnazjalnych

Otrzymane wyniki poddano analizie statystycznej i merytorycznej.

➤ **Zagrożenie młodzieży problemami alkoholowymi**

- Wśród dzisiejszych 15-16-latków nie pije alkoholu zaledwie 4% uczniów zaś wśród drugoklasistów ze szkół pogimnazjalnych odsetek ten wynosi 3%. Dla porównania, ponad 40% dzisiejszych dorosłych mieszkańców Trzebiatowa podaje, że nie znało smaku alkoholu przed 18-tym rokiem życia, lub w ogóle nie pije. Potwierdza się więc teza o wzroście zachowań ryzykownych wśród młodzieży. Co gorsza picie młodzieży przestaje być sporadycznym wyskokiem, a staje się obyczajem. Ponad połowa 15-latków piła alkohol w ciągu ostatniego miesiąca. To samo dotyczy 3/4 uczniów szkół pogimnazjalnych.
- Najczęściej spożywanym przez młodzież napojem alkoholowym jest piwo. Towarzyszy temu często fałszywe i szkodliwe przekonanie, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż wódce.
- Uczniowie nie tylko piją, ale i upijają się. Pijany już był prawie co czwarty uczeń klasy szóstej, 3/4 uczniów klasy III gimnazjum i 71% uczniów szkół pogimnazjalnych.
- Co trzeci uczeń gimnazjum i 39% uczniów II klas szkół pogimnazjalnych uczestniczyło w kłótni, sprzeczce lub bójce z powodu alkoholu.
- Niepokojąco wygląda także analiza motywów picia. Wielu młodych ludzi sięga po alkohol już nawet nie po to, aby się zabawić czy rozerwać, lecz traktując picie jako lekarstwo na problemy i smutki. Skraca to drogę do uzależnienia, nie daje bowiem możliwości realnego zmierzenia się z problemami.

➤ **Wpływ osób dorosłych na zachowania alkoholowe młodzieży**

- W co czwartym przypadku osobami, które po raz pierwszy poczęstowały młodego człowieka alkoholem byli dorośli – najczęściej rodzice.
- Jednocześnie 39% uczniów było świadkiem przykrej sytuacji w życiu rodzinnym spowodowanej przez alkohol.
- Młodzi ludzie nie mają też problemu z omijaniem zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. Co dziewiąty uczeń klasy szóstej oraz połowa uczniów klasy III gimnazjum kupowało samodzielnie alkohol.
- Gdy zapytamy gdzie młodzież najczęściej spożywa alkohol, to okaże się, że w domu, na dyskotecę, w kawiarni. A co w tym czasie robią dorośli?

III. STAN ZASOBÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zakres problemowy	Formy działań	Dane liczbowe w latach:			NARZĘDZIA POMOCNE W REALIZACJI
		2003	2004	2005	
DZIAŁANIA INTERWENCYJNO-MOTYWACYJNE I POMOCOWE	interwencje domowe (mające związek z awanturą domową wywołaną przez osobę nietrzeźwą)	273	355	425	- działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego przy GKRPA (prawnik, psycholog, terapeuci psychoterapii uzależnień),
	rodziny z problemem alkoholowym objęte pomocą społeczną	200, w tym 595 osób	133, w tym 351 osób	70, w tym 208 osób	- realizacja zajęć terapeutycznych dla osób współuzależnionych i uzależnionych,
	wnioski o objęcie leczeniem odwykowym	56	43	62	- systematyczne wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach,
	wydane opinie lekarza biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	34	33	31	- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
	wnioski skierowane do sądu wobec osób podejrzanych o uzależnienie	25	39	29	- działalność dwu grup samopomocowych „AA”,
	postanowienia sądu orzekające obowiązek leczenia odwykowego	24	49	30	- działalność Trzebiatowskiego Stowarzyszenia Trzeźwości Klub Abstynenta „Kotwica”,
	zmotywowani do pojęcia leczenia odwykowego lub uczęszczania na mitingi „AA”	13	12	13	- działalność Krajowego Stowarzyszenia „ARAMIS” w Trzebiatowie,
	konsultacje i porady udzielone w punkcie informacyjno-konsultacyjnym, w tym:	619	774	668	- edukacja publiczna poprzez materiały edukacyjne.
	1. uzależnieni od alkoholu	129	149	159	
	2. współuzależnieni	270	322	326	
	3. uzależnieni od narkotyków	47	100	35	
	4. współuzależnieni	52	77	50	
	5. ofiary przemocy w rodzinie	69	77	88	
	6. inni	52	49	10	

ALKOHOL I ZDROWIE	pacjenci poradni odwykowej, w tym: 1. uzależnieni 2. współuzależnieni	254	271	28-	- współpraca z placówkami odwykowymi (Gryfice, Stanomino), - edukacja publiczna poprzez materiały edukacyjne, - przeszkolona kadra podstawowej opieki zdrowotnej (lekarze i pielęgniarki) z programu wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec nadmiernie pijących pacjentów POZ
	uzależnieni leczenia stacjonarnie	15	10	13	
	pacjenci pogotowia ratunkowego będący pod wpływem alkoholu	85	105	127	
	pacjenci POZ objęci programem wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji ... (testy AUDIT)	brak kontynuacji programu	brak kontynuacji programu	brak kontynuacji programu	
NIETRZEŻWOŚĆ W MIEJSCACH PUBLICZNYCH A PRZESTĘPSTWA I WYKROCZENIA	nietrzeźwi kierowcy / rowerzyści podejrzani o popełnienie przestępstw	79	72	118, w tym 16 sprawców wypadków	- systematyczne kontrole GKRPA we współpracy z policją i Strażą Miejską, - stosowanie przepisów uchwały w sprawie wprowadzenia zakazu spożywania oraz wnoszenia napojów alkoholowych w określonych miejscach, położonych na terenie gminy Trzebiatów, - edukacja publiczna poprzez materiały edukacyjne.
	wnioski skierowane do sądu grodzkiego dot, wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu na drogach publicznych, bezpieczeństwu i spokojowi publicznemu oraz ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoh.	57	33	13	
	nietrzeźwi zatrzymani w policyjnej izbie zatrzymań do wytrzeźwienia	34	19	13	
	mandaty karne nałożone przez Policję i Straż Miejską za wykroczenie polegające na spożywaniu alkoholu w miejscu niedozwolonym	43 (Straż Miejska)	148 (Policja) 83 (Straż Miejska)	212 (Policja) 51 (Straż Miejska)	
	pouczenia Straży Miejskiej w związku z w/w	281	253	114	

RYNEK ALKOH OŁOWY	punkty ze sprzedażą napojów alkoholowych, w tym:	138	107	117	- j/w,
	1. gastronomiczne	59	30	34	
	2. handlowe	79	77	83	
	wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu, w tym:	188	224	176	
	1. do 4,5% oraz piwa	85	100	78	
ALKO HOL A MŁODZI EŻ	2. od 4,5% do 18%	53	62	49	- wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych i naprawczych wśród uczniów, - programy profilaktyczne dla rodziców, - zapewnienie dzieciom i młodzieży wolnego czasu (kolonie terapeutyczne, półkolonie profilaktyczne, działalność 6 świetlic wychowawczych), - włączenie się do ogólnopolskich kampanii: „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony” oraz „Zachowaj trzeźwy umysł”, - przeszkolona kadra pedagogiczna, wychowawcy świetlic.
	3. pow. 18%	32	44	34	
	4. jednorazowe	18	18	15	
	liczba kontroli punktów ze sprzedażą napojów alkoholowych	104	65	84	
	stwierdzona przez KP nietrzeźwość wśród nieletnich	3	7	3	
	nietletni podejrzani sprawy przestępstw, z czego: w związku z alkoholem	17 -	18 -	23 2	

ROZDZIAŁ II

PODSTAWOWE CELE PROGRAMU,

SPOSOBY REALIZACJI

ORAZ WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELÓW

Opierając się na analizie problemów alkoholowych w Gminie Trzebiatów, określa się podstawowe **cele** niniejszego Programu:

CEL I. Podniesienie jakości leczenia, rehabilitacji i działań zmierzających do ograniczania szkód zdrowotnych

Sposób realizacji:

- 1) Wspieranie działalności zakładów leczenia odwykowego w zakresie realizacji ponadpodstawowych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.
- 2) Wspieranie działalności środowisk samopomocowych dla osób uzależnionych.
- 3) Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej metod wczesnego diagnozowania zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem alkoholu oraz interwencji uczących abstynencji lub kontrolowania picia.
- 4) Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób związanych z profilaktyką i terapią uzależnień.
- 5) Edukacja społeczna na temat sytuacji i czynników ryzyka oraz sposobów zapobiegania zagrożeniom alkoholowym i rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależniania się.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba porad i konsultacji udzielanych w placówkach pomocowych związanych z tematyką alkoholową, liczba wypełnionych testów AUDIT,
- liczba pacjentów uzależnionych i ich rodzin korzystających z programów terapeutycznych,
- liczba pacjentów, którzy po ukończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok,
- liczba pacjentów, u których po ukończeniu terapii utrzymują się pozytywne zmiany w funkcjonowaniu społecznym i osobistym,
- liczba osób uzależnionych zobowiązanych do podjęcia leczenia,
- liczba działających stowarzyszeń abstynenckich oraz grup samopomocowych,
- liczba osób korzystających z różnych form samopomocy.

CEL II. Zwiększenie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych podejmowanych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny wywołanych używaniem alkoholu

Sposób realizacji:

- 1) Prowadzenie współpracy w zakresie realizacji Procedury „Niebieska Karta” z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami leczenia odwykowego, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorami Sądu Rejonowego i innymi.
- 2) Prowadzenie szkoleń dla przedstawicieli społeczności lokalnej zaangażowanych w działania profilaktyczne i naprawcze, w tym dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 3) Tworzenie bazy danych o miejscach pomocy dla ofiar przemocy.
- 4) Wspieranie stowarzyszeń i grup środowiskowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 5) Rozwijanie różnych form pomocy opiekuńczo-wychowawczej i socjoterapeutycznej dla dzieci z grup ryzyka, w szczególności z rodzin alkoholowych (światlice wychowawcze).
- 6) Wdrażanie programów terapeutycznych dla członków rodzin osób uzależnionych, w tym dla ofiar przemocy.
- 7) Prowadzenie działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar i sprawców przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba podjętych interwencji policji oraz założonych „Niebieskich Kart”,
- liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa z art. 207 kk skierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodek Pomocy Społecznej do organów ścigania,
- liczba prowadzonych postępowań karnych oraz spraw karnych w sądzie dotyczących przemocy w rodzinie,
- liczba osób przeszkolonych w zakresie pomocy ofiarom przemocy,
- liczba światlic wychowawczych oraz dzieci korzystających z tej formy pomocy,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla członków rodzin osób uzależnionych, w tym dla ofiar przemocy,
- liczba placówek leczenia odwykowego prowadzących programy przeciwdziałania przemocy,
- liczba udzielonych konsultacji przez poszczególnych specjalistów w ramach działalności Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego.

CEL III. Zmniejszanie rozmiarów i zapobieganie spożywaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności alkoholu przez dzieci i młodzież

Sposób realizacji:

- 1) Wspieranie placówek oświatowych w rozwijaniu działań profilaktycznych adekwatnych do potrzeb programu profilaktycznego.
- 2) Wspieranie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod kształtowania postaw służących zdrowemu i trzeźwemu życiu.
- 3) Prowadzenie świetlic wychowawczych dla dzieci i młodzieży.
- 4) Wspieranie innowacyjnych programów szkolnych w zakresie profilaktyki uzależnień, opracowywanych i realizowanych przez nauczycieli na terenie szkół.
- 5) Prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób realizujących zadania profilaktyczne obejmujące problematykę uzależnień.
- 6) Wspieranie akcji, imprez i innych przedsięwzięć promujących zdrowy i trzeźwy styl życia.
- 7) Prowadzenie kampanii edukacyjnych uwzględniających problematykę uzależnień.
- 8) Wspieranie dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych alkoholizmem i innymi patologiami społecznymi.
- 9) Organizacja cyklu interdyscyplinarnych spotkań przedstawicieli placówek oświatowych, policji pomocy społecznej i innych mających na celu skoordynowanie działań profilaktycznych, naprawczych i interwencyjnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- wydatki ponoszone na profilaktykę uzależnień;
- liczba dzieci, młodzieży, rodziców i kadry pedagogicznej uczestniczących w szkolnych i pozaszkolnych programach profilaktyki,
- liczba świetlic i uczestników zajęć w świetlicach wychowawczych,
- liczba innowacyjnych profilaktycznych programów szkolnych opracowanych i realizowanych przez nauczycieli oraz liczba uczniów objętych tymi programami,
- liczba przeszkolonych osób realizujących zadania profilaktyczne,
- liczba i rodzaj zajęć związanych z tworzeniem dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz liczba uczestników tych zajęć,
- liczba kampanii, akcji oraz imprez promujących zdrowy i trzeźwy styl życia oraz ilość osób w nich zaangażowanych.

CEL IV. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie problematyki alkoholowej

Sposób realizacji:

- 1) Organizacja otwartych konkursów ofert na realizację zadań wynikających z niniejszego Programu.
- 2) Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli społeczności lokalnej zaangażowanych w działania profilaktyczne i naprawcze.
- 3) Stała współpraca z instytucjami w zakresie podejmowania wspólnych działań wynikających z Programu.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ilość organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy Trzebiatów,
- ilość zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym,
- ilość instytucji zaangażowanych w realizację niniejszego Programu.

CEL V. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym

Sposób realizacji:

- 1) Rozpoznawanie zjawiska w zakresie nieprzestrzegania warunków sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, do lat 18 oraz na kredyt lub pod zastaw.
- 2) Podejmowanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń, w miarę możliwości z przedstawicielami organów porządku publicznego.
- 3) Wizytowanie placówek, co do których złożono wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przedmiocie lokalizacji.
- 4) Organizacja szkolenia właścicieli i sprzedawców placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
- 5) Udział w kampanii ogólnopolskiej „Alkohol - nieletnim dostęp wzbroniony”.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba interwencji policji i straży miejskiej w sprawach zakwalifikowanych jako naruszenie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- liczba przeprowadzonych kontroli punktów ze sprzedaż napojów alkoholowych,

- liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w związku z naruszeniem zasad i warunków sprzedaży określonych w ustawie,
- liczba ujawnionych przypadków sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym,
- liczba wydanych opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie warunków usytuowania punktów ze sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba przeszkolonych właścicieli i sprzedawców punktów ze sprzedażą napojów alkoholowych.

ROZDZIAŁ III

ZADANIA WŁASNE GMINY

- I. W ramach ustawowego zadania: „zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu”:**
1. Prowadzenie i finansowanie bieżącej działalności punktu konsultacyjnego, w tym:
    - a) zapewnienie konsultacji i porad prawnika, psychologa, terapeutów,
    - b) organizacja zajęć terapeutycznych, warsztatów oraz prac Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  2. Dofinansowanie i organizacja szkoleń zwiększających kompetencje osób pomagających osobom uzależnionym,
  3. Dofinansowanie zajęć terapeutycznych (program terapii poszpitalnej „after care”, programy pomocy psychologicznej realizowane w klubie abstynenta, inne),
  4. Motywacja osób uzależnionych do dobrowolnego podjęcia leczenia,
  5. Gromadzenie materiałów dowodowych o osobach uzależnionych,
  6. Prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi i uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin,
  7. Kierowanie osób uzależnionych na badanie przez zespół biegłych: psychologa i psychiatry,
  8. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Gryficach o zastosowanie wobec osób uzależnionych obowiązku leczenia.
- II. W ramach ustawowego zadania: „udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie”:**

1. Podejmowanie skutecznych interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny powodowanych przez picie alkoholu – stosowanie procedury interwencji GKRPA w spawach przemocy domowej „Niebieska Karta”,
2. Dofinansowanie zajęć terapeutycznych dla dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym (współuzależnieni, DDA),
3. Organizowanie działalności świetlic wychowawczych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
4. Organizowanie form spędzania wolnego czasu dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
5. Udostępnienie bezpłatnych porad terapeutycznych, psychologicznych i prawnych w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego dla rodzin z problemem alkoholowym i ofiar przemocy w rodzinie,
6. Powołanie Lokalnej Koalicji Przeciw Przemocy, w celu ścisłego i stałego współdziałania pracowników takich służb jak: policja, pomoc społeczna, pedagodzy szkolni, służba zdrowia itp. oraz innych chętnych osób z terenu gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
7. Dofinansowanie i organizacja szkoleń, warsztatów i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie pomagania ofiarom przemocy.

III. W ramach ustawowego zadania: „*prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych*”:

1. Organizowanie i finansowanie na terenie placówek oświatowych programów profilaktycznych, odpowiadających standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne,
2. Organizowanie i finansowanie zajęć edukacyjnych dla rodziców (w szczególności z zakresu domowej profilaktyki uzależnień),
3. Dofinansowywanie innowacyjnych programów szkolnych w zakresie profilaktyki uzależnień, opracowywanych i realizowanych przez nauczycieli na terenie szkół,

4. Organizowanie działalności świetlic wychowawczych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
5. Wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży upijającej się,
6. Dofinansowanie i organizowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą,
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów,
8. Organizowanie dla dzieci i młodzieży oraz dofinansowanie konkursów, pokazów oraz różnych form zajęć służących poznaniu zagrożeń związanych z uzależnieniami i propagujących zdrowy styl życia,
9. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszury, ulotki, plakaty),
10. Propagowanie pozytywnych wzorców zachowań przez organizację i wspieranie kampanii edukacyjnych, imprez i akcji bezalkoholowych (happeningi, festyny trzeźwościowe, pikniki, debaty lokalne itp.).

IV. W ramach ustawowego zadania: „wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych”:

1. Wsparcie lokalowe, edukacyjne i merytoryczne organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w tym Trzebiatowskiego Stowarzyszenia Trzeźwości Klub Abstynenta „Kotwica”,
2. Powierzenie wykonywania zadań wynikających z niniejszego Programu lub wspieranie takich zadań, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie lub dofinansowanie ich realizacji,
3. Zapewnienie dostępu do szkoleń przedstawicieli różnych zawodów stykających się w swojej pracy z osobami z problemami uzależnień.

V. W ramach ustawowego zadania: „podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego”:

1. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych (w zakresie objętym ustawą oraz zezwoleniem),

2. Podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących ustawowy zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym oraz na kredyt lub pod zastaw,
3. Włączanie się w ogólnopolskie i regionalne kampanie edukacyjne mające na celu zapoznanie społeczeństwa z prawnymi regulacjami z zakresu problematyki alkoholowej.

VI. W ramach ustawowego zadania: „wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej”:

1. Opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Dokument ten wyznaczać będzie kierunki działań m.in. w zakresie integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

ROZDZIAŁ IV
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW
GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W TRZEBIATOWIE

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trzebiatowie przysługuje wynagrodzenie wg następujących zasad.

1. Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe miesięczne w wysokości 300 zł brutto.
2. Pozostałym członkom Komisji, z wyjątkiem określonym w ust. 3 niniejszego rozdziału, przysługuje wynagrodzenie brutto:
  - 1) za udział w posiedzeniu Komisji – w wysokości 50 zł za jedno posiedzenie,
  - 2) za udział w posiedzeniu motywacyjno-interwencyjnym – w wysokości 20 zł za jedno posiedzenie,
  - 3) za udział w posiedzeniu w sprawie opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń – w wysokości 10 zł za jedno posiedzenie, o ile wnioski nie są opiniowane na posiedzeniu, o którym mowa w pkt 1,

- 4) za przeprowadzenie wywiadu u osoby zgłoszonej do leczenia odwykowego – w wysokości 40 zł za jeden wywiad,
  - 5) za wypełnienie dokumentacji procedury interwencji GKRPA w sprawach przemocy w rodzinie „Niebieska Karta” - 40 zł za jeden komplet dokumentacji,
  - 6) za przeprowadzenie kontroli w punkcie sprzedaży alkoholu – w wysokości 20 zł za jeden skontrolowany punkt,
  - 7) za przeprowadzenie wizytacji świetlic wychowawczych i wychowawczo-terapeutycznych – w wysokości 20 zł za jedną świetlicę,
  - 8) za pełnienie dyżuru w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym – w wysokości 40 zł za jeden dyżur.
3. Sekretarzowi Komisji za prowadzenie dokumentacji związanej z posiedzeniami Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 70 zł za jedno posiedzenie.
  4. Wynagrodzenia, o których mowa w ust. 2, należne będą wówczas, gdy poszczególne czynności potwierdzone zostaną właściwą dokumentacją (protokołem, notatką z przeprowadzonej rozmowy ze świadkiem lub osobą zgłoszoną, wypełnionym formularzem wywiadu, wypełnioną dokumentacją „Niebieska Karta”, potwierdzoną listą obecności na posiedzeniu).
  5. Przeprowadzanie poszczególnych czynności przez członków Komisji wymaga uzgodnienia z Przewodniczącym Komisji. Wynagrodzenie nie przysługuje w przypadku, gdy czynność przeprowadzona została bez wcześniejszego uzgodnienia, o ile nie była uzasadniona szczególną potrzebą.
  6. Wynagrodzenia wypłacane będą w okresach miesięcznych, w terminie do 10 dni po zakończeniu miesiąca, na podstawie zbiorczych list wypłat.
  7. Listy wypłat wymagają zatwierdzenia przez Przewodniczącego lub w razie jego nieobecności - Zastępcę Przewodniczącego Komisji.
  8. W przypadku delegowania członka Komisji poza granice Trzebiatowa, przysługują diety i zwrot kosztów przejazdów na zasadach określonych w przepisach dotyczących zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej.

9. Wypłata należności, o której mowa w ust. 8 następuje na podstawie polecenia wyjazdu służbowego wydanego przez Burmistrza Miasta i Gminy Trzebiatów.

ROZDZIAŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

A. EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring i ewaluacja stanowią niezbędne elementy każdego programu, gdyż dają możliwość oceny efektów realizowanych zadań oraz podstawę do ewentualnej modyfikacji programu.

Monitoring realizowany będzie poprzez gromadzenie informacji związanych z wykonywaniem poszczególnych działań. Zaplanowano dla każdego z celów zbiór informacji o charakterze uniwersalnym, które będą przekazywane przez realizatorów zadań w trybie półrocznym.

Na podstawie analizy gromadzonych danych, głównie w ramach monitorowania realizacji poszczególnych zadań, dokonywana będzie ewaluacja, to jest ocena stopnia realizacji Programu.

Prowadzona ewaluacja jako ocena sposobu wdrażania poszczególnych elementów Programu realizowana będzie w formie raportów: półrocznego i rocznego.

Raport półroczny stanowić będzie ocenę traktów realizacji działań i odpowiadać będzie na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie zadania zmierzają w dobrym kierunku.

Raporty zawierające wnioski z realizacji Programu stanowić będą podstawę do sporządzenia projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na kolejny rok.

B. SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Uświadomienie zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych skutków używania alkoholu,
- 1) Wzrost liczby osób zaangażowanych w propagowanie zachowań abstynenckich,
- 2) Wzrost inicjatyw społeczności lokalnej podejmowanych na rzecz zapobiegania alkoholizmowi, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży oraz pomocy osobom uzależnionym.

C. REALIZACJA PROGRAMU

1. Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Urząd Miasta i Gminy w Trzebiatowie,
2. Koordynację działań związanych z realizacją zadań własnych Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zawartych w niniejszym Programie prowadzi Gminny Koordynator ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współudziale Gminne Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Realizację niniejszego Programu wspierają osoby, instytucje rządowe i samorządowe oraz organizacje pozarządowe, zajmujące się edukacją, sportem, kulturą, pomocą społeczną, bezpieczeństwem, ochroną zdrowia, przeciwdziałaniem patologiom społecznym,
4. Realizacja poszczególnych zadań w ramach niniejszego Programu nastąpi w trybie określonym w przepisach szczególnych.

D. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

E. ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

1. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego Programu ujmuje się corocznie w budżecie Gminy w dziale 851- *ochrona zdrowia*, rozdział 85154 – *przeciwdziałanie alkoholizmowi*,
2. Dysponentem w/w środków jest Burmistrz Miasta i Gminy, który w celu realizacji zadań określonych w niniejszym Programie określa szczegółowy harmonogram zadań oraz preliminarz wydatków do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2006,
3. Uruchomienie środków następuje na podstawie umowy, porozumienia lub zlecenia,
4. Nie przewiduje się finansowania:
  - a) imprez organizowanych dla członków organizacji pozarządowej, związanych ze spędzaniem wolnego czasu, działalnością rekreacyjną oraz innych działań, których uczestnikami są sami członkowie organizacji (wyjątkiem od tej zasady może być dofinansowanie obozów terapeutycznych lub socjoterapeutycznych),

- b) delegacji dla działaczy lub członków organizacji (z wyjątkiem przypadków oddelegowania na kursy i szkolenia specjalistyczne),
- c) wynagrodzeń aparatu urzędniczego klubów i stowarzyszeń,
- d) wyjazdów zagranicznych, bez względu na cel,
- e) programów, które w swoich założeniach uwzględniają zysk,
- f) funkcjonowania AA, Al.-Anon, Al-Ateen, gdyż naruszałoby to zasady ideowe tych ruchów,
- g) indywidualnej pomocy materialnej jakimkolwiek osobom prywatnym.

E. SPOSOBY KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

Rada Miejska dokonuje ostatecznej oceny działalności służb zajmujących się realizacją ustawy oraz Gminnego Programu na podstawie:

- rocznego sprawozdania Burmistrza Miasta i Gminy z realizacji zadań określonych niniejszą uchwałą,
- rocznego sprawozdania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej z kontroli pod względem rzetelności i prawidłowości rachunkowej.

Opracowanie:

Izabela Żaczek